

آزمون مرکز وکلا قوه قضائیه ۱۴۰۴

آیین دادرسی کیفری

DADESTAN.IR

آیین دادرسی کیفری:

۸۱- حل اختلاف در صلاحیت بین دادگاه صلح تهران و دادسرای عمومی و انقلاب کرج بر عهده کدام مرجع قضایی است؟

(۱) دیوان عالی کشور

(۲) شعبه اول دادگاه تجدید نظر استانی که مرجع قضایی آن استان آخرین قرار عدم صلاحیت را صادر کرده است.

(۳) شعبه اول دادگاه تجدید نظر استانی که مرجع قضایی آن استان اولین قرار عدم صلاحیت را صادر کرده است.

(۴) دادسرا باید از دادگاه صلح تبعیت کند.

گزینه ۲ پاسخ است.

نکته ۱: طبق بند ب تبصره ۴ ماده ۱۲ قانون شورای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲: «در مورد دادگاه‌های صلح واقع در حوزه‌های قضایی دو استان و نیز اختلاف بین دادگاه صلح و دادسراها یا دادگاه‌های حقوقی یا کیفری یا بخش حوزه قضایی دو استان، **حل اختلاف با شعبه اول دادگاه تجدید نظر استانی** است که مرجع قضایی آن استان **آخرین قرار عدم صلاحیت را صادر** نموده است.»

نکته ۲: اگر به استثنائات ذیل نمودار «قواعد عام صلاحیت کیفری» که صفحه ۵ نمودارهای امهات کیفری است توجه می کردید، باید این تبصره را می دیدید. همچنین در صدر ماده ۳۱۷ در کتاب شبکه‌سازی این تبصره مهم و استثنایی را به شما تذکر داده بودیم. ببینید

ماده ۳۱۷- [۱] حل اختلاف در صلاحیت در امور کیفری، [اصولاً] مطابق مقررات آیین دادرسی مدنی است [مگر قانون ترتیب دیگری مانند مواد ۶۰۰ و ۶۰۱، ت م ۴۴ ق م ق ک ا، ۹۲، ت م ۴۱ ق ش ح ا، ۱۴۰۲] و ... مقرر کرده باشد] و [۲] حل

۸۲- اگر بزه دیده یک جرم منافی عفت در زمان وقوع جرم ۱۷ سال سن داشته باشد چه کسانی حق طرح شکایت کیفری دارند؟

(۱) صرفاً بزه دیده حق طرح شکایت دارد.

(۲) فقط در صورتی که بزه دیده محجور باشد ولی یا سرپرست قانونی وی حق طرح شکایت دارد.

(۳) علاوه بر بزه دیده ولی یا سرپرست قانونی وی هم حق طرح شکایت دارد.

(۴) فقط بزه دیده یا وکیل وی حق طرح شکایت دارد.

گزینه ۳ پاسخ است.

نکته ۱: طبق تبصره ۳ ماده ۱۰۲ ق.آ.د.ک. ۹۲، اگر بزه‌دیده جرم منافی عفت محجور باشد، تنها ولی یا سرپرست قانونی وی حق طرح شکایت دارد اما اگر بزه‌دیده جرم منافی عفت، یک نوجوان یعنی شخص بالغ ۱۸- باشد، علاوه بر خود او، ولی یا سرپرست قانونی وی نیز حق طرح شکایت دارد.

نکته ۲: اگر متن این تبصره را در کتاب شبکه‌سازی دیده باشید به این سوال به راحتی جواب درست می‌دادید زیرا دقیقاً متن گزینه ۳ را به رنگ آبی و مشکی در خود دارد. ببینید:

تبصره ۳- [اولاً] در جرائم مذکور در این ماده، اگر بزه‌دیده محجور [یعنی طفل یا مجنون] باشد [همانند مواد ۷۰ و ۷۱ و ت ۱ م ۶۶]، ولی یا سرپرست قانونی او حق طرح شکایت دارد. [ثانیاً] در مورد بزه‌دیده بالغی که سن او زیر هجده سال است، [علاوه بر نوجوان بزه‌دیده] ولی یا سرپرست قانونی او نیز حق طرح شکایت دارد.

۸۳- کدام مورد از موارد رد دادرس است؟

(۱) فرزند دادرس وارث معاون جرم باشد.

(۲) دادرس در همان امر کیفری مطلع یکی از طرفین بوده است.

(۳) یکی از طرفین مباشر امور فرزند دادرس باشد.

(۴) همسر دادرس قیم یکی از طرفین دعوا باشد.

گزینه ۱ پاسخ است.

نکته ۱: گزینه ۱ پاسخ است زیرا طبق بند پ ماده ۴۲۱ ق.آ.د.ک. ۹۲ یکی از موارد رد دادرس است. این ماده و توضیحات آن نیز در نمودار «قواعد عام صلاحیت کیفری» که صفحه ۵ نمودارهای امهات کیفری است و همچنین در فایل ۳۳۳ نکته‌ای احراز صلاحیت کیفری که توضیح این نمودار است، بیان شده است.

نکته ۲: گزینه ۲ پاسخ نیست زیرا طبق بند ت ماده ۴۲۱ ق.آ.د.ک. ۹۲ «شاهد» یکی از طرفین بودن از موارد رد دادرس است نه «مطلع» یکی از آنها بودن که در این گزینه آمده است.

ماده ۵۰۵- در مواردی که مطابق مقررات، اجرای رأی موقوف می شود [و نه اینکه اجرا متوقف یا معوق شود]، قاضی اجرای احکام کیفری [طبق م ۱۳ یا م ۶۹۲ و به عنوان استثنایی بر م ۴۹۴] **قرار موقوفی اجراء صادر می کند.** [اولاً این قرار یک قرار نهایی اجرایی، یک امضایی و قطعی است. ثانیاً در م ۱۳ علاوه بر توبه، عفو عمومی متهمان و اعتبار امر مختوم کیفری نیز از جهات صدور قرار موقوفی اجرا نیستند. ثالثاً طبق مواد ۱۱۴ تا ۱۱۹ ق.م.ا. ۹۲؛ توبه از جهات سقوط یا تخفیف مجازات است نه از جهات سقوط د.ع؛ فلذا احراز توبه و ترتیب اثر دادن به آن با دادگاه است و نه دادسرا و توبه اساساً از جهات قانونی صدور قرار موقوفی تعقیب یا موقوفی اجرا نیست. در تایید این نظر، رأی وحدت رویه شماره ۸۱۳ مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۱۹ بیان می دارد: «با عنایت به مواد ۱۱۵ و ۱۱۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، هرگاه

نکته ۳: گزینه ۳ پاسخ نیست زیرا طبق بند ب ماده ۴۲۱ ق.آ.د.ک. ۹۲ «مباشر امور دادرسی یا همسر وی» بودن یکی از طرفین بودن از موارد ردّ دادرسی است نه «مباشر امور فرزند دادرسی» بودن یکی از آنها که در این گزینه آمده است.

نکته ۴: گزینه ۴ پاسخ نیست زیرا طبق بند ب ماده ۴۲۱ ق.آ.د.ک. ۹۲ اگر خود «دادرسی» قیم یا مخدوم یکی از طرفین باشد، این امر از موارد ردّ دادرسی است لکن اگر «همسر دادرسی» قیم یکی از آنها باشد، که در این گزینه آمده است، این از موارد ردّ دادرسی نیست.

نکته آخر: آن چنان که در کلاس های تفصیلی بیان شد، بندهای الف تا ث ماده ۴۲۱ همه مصداقی از بند ج آن هستند لکن اگر ما باشیم و هر بند به تنهایی، هر بند ویژگی های خاص خود را دارد که سایر بندها ندارد و این امر در تحلیل هر بند مورد تاکید قرار گرفت کما اینکه در کتاب شبکه سازی هم در مورد هر بند نکات خاصی بیان شده است و این سوال نشان داد که طراح بجای مفهوم به حفظ کردن عین عبارات قانون اهمیت داده است و الا فرقی بین «شاهد» و «مطلع» بودن یکی از طرفین در بند ت ماده ۴۲۱ از حیث جهات ردّ دادرسی بودن، در عمل وجود ندارد

۸۴- در صورت فوت محکوم علیه در مرحله اجرای احکام کیفری به ترتیب چه رأیی و از جانب کدام مقام قضایی صادر می شود؟

(۱) قرار موقوفی اجرا - دادگاه نخستین که رای زیر نظر او اجرا میشود.

(۲) قرار موقوفی اجرا - قاضی اجرای احکام کیفری

(۳) قرار موقوفی تعقیب - قاضی اجرای احکام کیفری

(۴) قرار موقوفی اجرا - دادگاه صادر کننده حکم قطعی

گزینه ۲ پاسخ است.

نکته ۱: سوال برگرفته از متن ماده ۵۰۵ ق.آ.د.ک. ۹۲ است.

نکته ۲: پاسخ این سوال یکی از چندین نکته بیان شده در خصوص این موضوع در کتاب شبکه سازی و نمودار قرارهای دادسرا در صفحه ۲ نمودارهای امهات کیفری است. ببینید

۸۵- اگر اعلام جرم سازمان مردم نهادی که اساسنامه آن در زمینه حقوق محیط زیست است سه بار متوالی در محاکم صالح به طور قطعی رد شود چه نوع محرومیتی در قانون برای این گونه موارد پیش بینی شده است؟

(۱) سازمان مذکور حق اعلام جرم دارد ولی برای یک سال از حق شرکت در تمام مراحل دادرسی محروم می شود.

(۲) محرومیت دو ساله از استفاده از حق قانونی اعلام جرم و شرکت در تمام مراحل دادرسی در زمینه حقوق محیط زیست

(۳) محرومیت دائمی از استفاده از حق قانونی اعلام جرم و شرکت در تمام مراحل دادرسی در زمینه حقوق محیط زیست

(۴) محرومیت یک ساله از استفاده از حق قانونی اعلام جرم و شرکت در تمام مراحل دادرسی در زمینه حقوق محیط زیست

گزینه ۴ پاسخ است.

نکته ۱: سوال برگرفته از تبصره ۳ ماده ۶۶ ق.آ.د.ک. ۹۲ است. اگر یادتان باشد در دوره های تفصیلی، تسلط و امهات متذکر شدم که از فصل وظایف و اختیارات دادستان معمولاً بین یک تا دو سوال دارید. اینجا این سوال و سوال ۸۲ هر دو از مبحث «جهات قانونی شروع به تعقیب دعوای عمومی ناشی از جرم» که شرح مواد ۱۲ و ۶۴ تا ۷۲ و ۱۰۲ ق.آ.د.ک. ۹۲ است و در کلاس، کتاب شبکه سازی و دوره های آموزشی موسسه، تدریس شده است، طرح شده است و پیش بینی ما در این مورد دقیقاً محقق شده است.

نکته : تبصره مذکور را از کتاب شبکه سازی ببینید:

تبصره ۳- [ج] سازمان های مردم نهاد در صورتی می توانند از حق [=اختیار] مذکور در ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ استفاده کنند که از مراجع ذی صلاح قانونی ذی ربط مجوز اخذ کنند و [ج] اگر سه بار متوالی اعلام جرم یک سازمان مردم نهاد در محاکم [مراجع] صالحه به طور قطعی رد شود، برای یک سال از استفاده از حق [=اختیار] مذکور در ماده ۶۶ قانون ذکر شده محروم می شوند. [اصلاحی به موجب بند پ م ۳۸ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰. تبصره ۳ سابق کلاً حذف شده است]

۸۶- تبیین اتهام در مورد کدام یک از اشخاص انجام می شود؟

- (۱) صغیر - شخص حقوقی   (۲) فقط شخص حقوقی   (۳) عاقله - شخص حقوقی   (۴) صغیر - عاقله

گزینه ۳ پاسخ است.

نکته ۱: طبق تبصره ۲ ماده ۸۵ در مورد «عاقله» و طبق ماده ۶۸۹ در مورد «نماینده شخص حقوقی» (که در سوال به این مهم توجه نشده است و گفته شده که به شخص حقوقی تبیین اتهام می شود) بجای تفهیم اتهام که برای مرتکب جرمی که دارای مسئولیت کیفری است، استفاده می شود، از اصطلاح «تبیین اتهام» استفاده شده زیرا عاقله و نماینده شخص حقوقی، مرتکب جرم نشده‌اند. ضمناً پیش‌بینی طرح یک سوال از مبحث اشخاص حقوقی و طرح سه سوال از نمودار نحوه رسیدگی دادگاه‌های کیفری یک و دو با طرح سوال از ماده ۸۵ که از مصادیق رسیدگی شبه‌مستقیم است و در صفحه ۵ نمودارهای امهات کیفری بیان گردیده است، نیز محقق شده است. دو سوال مستقیم دیگر از صفحه ۵ نمودارهای امهات نیز سوال ۸۸ و ۹۳ هستند.

نکته ۲: خاصیت کتاب شبکه‌سازی این است که هر کدام از دو مستند فوق را مطالعه می‌کردید، خود به خود به مطالعه مستند دیگر ارشاد می‌شدید و شبکه ارتباطی آنها را کشف می‌کردید. برای مثال متن ماده ۶۸۹ ق.آ.د.ک. ۹۲ را در کتاب شبکه‌سازی ببینید و به قسمت زرد رنگ دقت کنید. آیا راهی غیر از شبکه‌سازی برای پاسخ به این سوال ترکیبی وجود دارد؟

۲۹۱

آیین دادرسی جرائم اشخاص حقوقی

ماده ۶۸۹- پس از حضور نماینده [قانونی یا وکیل دادگستری یا نماینده حقوقی] شخص حقوقی [نک: م ۳۳۱]، اتهام [شخص حقوقی] وفق مقررات برای وی تبیین می‌شود. [همانند ت ۸۵م ۲] حضور نماینده شخص حقوقی تنها جهت انجام تحقیق و یا دفاع از اتهام انتسابی به شخص حقوقی است و هیچ یک از الزامات و محدودیت‌های مقرر در قانون برای متهم، در مورد وی اعمال نمی‌شود.

۸۷- حدود اختیار ضابط خاص، چگونه تعیین میشود؟

(۱) به موجب قانون خاص   (۲) به موجب قانون یا ارجاع موردی مقام قضایی

(۳) به موجب قانون یا دیگر مقررات   (۴) به موجب قانون و پس از ارجاع مقام قضایی

گزینه ۱ پاسخ است.

نکته ۱: این سوال هم شبکه‌ای است زیرا ضابطان قضایی به دو دسته ضابطان دادگستری و ضابطان نظامی تقسیم می‌شوند و هر دو دسته هم ضابط عام و خاص دارند. تعیین حدود وظایف و اختیارات ضابط خاص دادگستری در بند ب ماده ۲۹ و ضابط خاص نظامی در بند ج ماده ۶۰۲ ق.آ.د.ک. ۹۲ به «قوانین خاص» ارجاع داده شده است.

نکته ۲: طبق پیش‌بینی ارایه شده در دوره‌های آموزشی موسسه داداستان اعم از تفصیلی، تسلط و سرعت یک سوال از مبحث ضابطان در این آزمون نیز طرح شده است. حال بند ب ماده ۲۹ را از کتاب شبکه‌سازی ببینید. پاسخ این سوال ساده ترین نکته ای مطرح در این بند بوده است و الا این بند نکات بسیاری دارد که برخی از آنها را اینجا به شما نشان می‌دهیم.

ب- ضابطان خاص [دادگستری] شامل مقامات و مأمورانی که به موجب قوانین خاص در حدود وظایف محول شده ضابط دادگستری محسوب می‌شوند؛ از قبیل [مصادیق تمثیلی] رؤسا، معاونان و مأموران زندان نسبت به امور مربوط به زندانیان، مأموران وزارت اطلاعات [حسب ت م ۴ ق. ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد و بند ب م ۲۰۵ ق. برنامه پنجم توسعه و م ۳۹ ق. م. ق. ک. ۹۲.ا.]، سازمان اطلاعات سپاه [طبق ت م ۵ ق. اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۶/۱۵] و مأموران نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی [م ۱ قانون حمایت قضایی از بسیج مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۱]. همچنین سایر نیروهای مسلح در مواردی که به موجب قانون [م ۱۰۳ یا م ۱۴۴] تمام یا برخی از وظایف ضابطان به آنان محول شود، [فرمانده هواپیما م ۳۲ ق. هواپیمایی کشوری، فرمانده کشتی م ۸۵ مکرر ۶ ق. دریایی، مأموران جنگل‌بانی م ۵۴ ق. حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع، مأموران شکاربانی م ۱۹ ق. شکار و صید، مأموران سازمان بنادر و کشتیرانی م ۱۲ ق. حفاظت از دریاها و رودخانه‌ها، مأموران حفاظت گمرک م ۳۷ ق. م. ق. ک. ۹۲.ا. و نیروهای پاسگان (گارد) سازمان بنادر و دریانوردی حسب تبصره ۳ همین ماده، مأموران پلیس انتظامی راه‌آهن ت م ۴۶ و م ۸ ق. ایمنی راه‌ها و راه‌آهن، کارشناسان سازمان استاندارد ت م ۱۹ ق. تقویت و توسعه نظام استاندارد، مأموران سازمان حفاظت محیط زیست م ۱۵ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست] ضابط محسوب می‌شوند. (اصلاحی ۱۳۹۴/۳/۲۴) [دیگر شهروندان در اجرای ت م ۴۵ ضابط نیستند.]

۸۸- کدام مورد در خصوص مقدمات رسیدگی در دادگاههای کیفری یک با مقررات قانونی مغایرت دارد؟

(۱) در جرایم موضوع بندهای «الف» «ب»، «پ» و «ت» ماده ۳۰۲ در صورت لزوم دادگاه میتواند بدون احضار متهم دستور جلب وی را برای روز محاکمه صادر کند.

(۲) در هر موردی که دادگاه بخواهد رسیدگی را به صورت غیابی انجام دهد باید از قبل قرار رسیدگی غیابی صادر کند.

(۳) در صورتی که تحقیقات ناقص باشد قرار رفع نقص صادر میشود و پرونده نزد دادسرای صادر کننده کیفرخواست ارسال میشود.

(۴) در جرایم موضوع بندهای «الف» «ب» «پ» و «ت» ماده ۳۲ پس از ارجاع پرونده به دادگاه کیفری یک، قرار رسیدگی صادر می شود.

۸۸- گزینه ۴ پاسخ است.

نکته ۱: گزینه ۱ برگرفته از تبصره ماده ۳۹۱ ق.آ.د.ک. ۹۲ و درست است.

نکته ۲: گزینه ۲ برگرفته از تبصره ۱ ماده ۳۹۴ ق.آ.د.ک. ۹۲ و درست است.

نکته ۳: گزینه ۳ برگرفته از بند الف ماده ۳۸۹ ق.آ.د.ک. ۹۲ و درست است.

نکته ۴: گزینه ۴ برخلاف متن ماده ۳۸۳ ق.آ.د.ک. ۹۲ و مغایر با آن است. قرار رسیدگی صرفاً در موارد رسیدگی مستقیم و پس از انجام تحقیقات مقدماتی لازم توسط دادگاه صادر می شود.

نکته ۵: تمام گزینه های این سوال در صفحات ۵ و ۶ نمودارهای امهات بیان شده است. برای مثال به قسمت زرد رنگ صفحه ۶ دقت کنید.

آرای قابل فقط حکم محکومیت غیابی	بدوی (۴۰۷+۴۰۶م) موارد صدور رای غیابی (تجدیدنظر (۴۶۱م)	۱. حق الله: فقط می توان حکم بر برائت داد. ۲. حق الناس: ۳. حق عمومی	۱. تشکیل جلسه رسیدگی م ۳۵۰ غ. ممکن ۲. بندهای ۳۰۲ بی وکیل و متهم (مگر ۱) با م ۳۸۴ وکیل تسخیری اخذ و ۳. طبق ت ۳۹۴ دونوبت نشر آگهی و ۳) جرم مستوجب حق الله نباشد
رابطه واخواهی و اعتراض، عموم و خصوص من وجه است نه تساوی.	بنا بر جرایم با نشر آگهی (۳۴۴ و ۶۱۶) هر رای غیابی (برائت/محکومیت) مجاز.		

نکته ۶: همچنین به قسمت زرد رنگ زیر از ذیل صفحه ۵ نمودارهای امهات دقت کنید که همه گزینه ها را در خود جای داده است.

اقدامات قضایی دادگاه	الف: تحقیقات ناقص = قرار رفع نقص + اعاده به دادسرا + دادسرا مکلف به رفع نقص بدون اظهار نظر نهایی مجدد ب: موضوع خارج صلاحیت دادگاه با تعدد باشد: قرار عدم صلاحیت (ذاتی/ محلی/ نسبی/ شخصی/ حسب مورد) پ: به جهت قانونی متهم قابل تعقیب نباشد: قرار موقوفی تعقیب+ دستور آزادی فوری متهم بازداشتی (= م ۲۵۱) (م ۲۹۲) احضاریات منصفه (م ۲۹۳) رسیدگی غیابی (م ۳۹۴) ت ۱ و ۲	بعد از پرونده کامل + قابل طرح در جلسه رسیدگی: فوری دستور تعیین وقت رسیدگی + احضار افراد لازم (م ۲۹۱) دفتر ظرف آ. روز اقدام

۸۹- اگر دختر ۱۱ ساله ای مرتکب جرم حمل مواد مخدر مستوجب حبس تعزیری درجه سه شود. رسیدگی به این جرم در صلاحیت کدام دادگاه است؟

۱) در دادگاه انقلاب با رعایت مقررات مربوط به رسیدگی به جرایم اطفال و نوجوانان

۲) دادگاه انقلاب

۳) دادگاه اطفال و نوجوانان

۴) دادگاه کیفری یک، ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان

۸۹- گزینه ۴ پاسخ است.

نکته ۱: سوال برگرفته از ماده ۳۱۵ ق.آ.د.ک. ۹۲ است. از مبحث صلاحیت کیفری اعم از مقام و مرجع رسیدگی یعنی از صفحات سه و چهار نمودار کیفری که دو روی یک سکه هستند، نیز طبق پیش بینی محقق شده ما، جمعاً پنج سوال به شماره های ۸۱، ۸۳، ۸۹، ۹۰ و ۹۱ در این آزمون طرح شده است

نکته ۲: شرح سوال و توصیف دادگاه کیفری یک ویژه نوجوان نیز در صفحه ۳ نمودارهای امهات بیان شده است که در ادامه می بینید.

دادگاهی است که اصولاً برای رسیدگی به جرایم عمومی با انقلاب ۱۳۵۷، نوجوانان (بالغ ۱۸- سال تمام شمسی) با تعدد قاضی و یک مشاور به عنوان شعبه ای تخصصی از دادگاه کیفری یک یا عنوان دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان با نظر رئیس قوه تشکیل شده و اعمال صلاحیت اختصاصی می کند. (تصره ۱ ماده ۳۱۵ و م ۳۹۶)	تعدد قاضی (۳ قاضی) بعلاوه یک مشاور (۳۱۵ و تبصره ۲ آن)	نوجوان (بالغ ۱۸- سال تمام شمسی) (م ۳۹۸ و ۳۱۵) ۳۰۷ و ۳۰۸ عملاً منتفی است اما ت ۳۰۴ م ۳۱۲ و ماده ۳۱۲ و تبصره آن مهم است	(۳۰۲) (م ۳۱۵ و ۴۰۲ و ۵۶۸)	جرم عمومی یا انقلاب (م ۳۱۵)	کیفری یک ویژه نوجوانان شهرستان (در حکم کیفری ۱) موج اصولاً

۹۰- اگر فردی در شهر تبریز علیه معاون وزیر مرتکب جرم تعزیری درجه هفت شود رسیدگی به این جرم در صلاحیت کدام مرجع قضایی است؟

۱) دادگاه کیفری دو تهران

۲) دادگاه صلح تبریز

۳) دادگاه کیفری دو تبریز

۴) دادگاه صلح تهران

گزینه ۲ پاسخ است.

نکته ۱: به اتهام مقامات ماده ۳۰۷ ق.آ.د.ک. ۹۲ در صورت ارتکاب جرم، در تهران رسیدگی می شود اما به جرائم ارتكابی علیه ایشان توسط اشخاص ۱۸+ عادی در همان محل وقوع جرم رسیدگی می شود. رمزنگاری مقامات ماده ۳۰۷ و ۳۰۸ در ذیل صفحه ۴ نمودارهای امهات بیان شده است.

نکته ۲: طبق ماده ۱۲ قانون شورای حل اختلاف که در ذیل ماده ۳۴۰ در چاپ پنجم کتاب شبکه سازی به آن اشاره کردیم، به جرائم تعزیری درجه ۷ و ۸ در دادگاه صلح پس از تشکیل آن، رسیدگی می شود. این نکته نیز در صفحه ۵ نمودارهای امهات هم هست و این ساده ترین نکته از مصادیق رسیدگی مستقیم است که ما در ماده ۳۴۰ بیان کردیم و اینجا مورد سوال قرار گرفته است.

ماده ۳۴۰- (۱) همانند جرائم در صلاحیت دادگاه عمومی بخش و جرائم افراد کمتر از ۱۵ سال تمام شمسی و جرائم منافی عفت و جرائم ارتكابی رئیس جمهور حسب ت م ۱۹ ق. تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت های ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۵ [جرائم تعزیری درجه هفت و هشت [و نیز جرائم غیرعمدی ناشی از کار یا تصادفات رانندگی]، به طور مستقیم در دادگاه [صلح (در صورت تشکیل این دادگاه و صرف نظر از قید بلاوجه «عمدی» بودن این جرائم تعزیری درجه ۷ و ۸) طبق بند ۹، ۱۰ م ۱۲ و ت ۱ آن از ق. ش. ح. ۱۴۰۲.۱ رسیدگی و الا طبق م ۴ یا م ۳۶ همان قانون، در دادگاه جزایی با وحدت قاضی صالح در شهرستان مربوط] مطرح می شود. [بدین معنی که انجام سه مرحله اول دادرسی کیفری یعنی کشف جرم، تعقیب مرتکب و تحقیقات مقدماتی را خود دادگاه قبل از مرحله چهارم یعنی محاکمه و صدور حکم انجام می دهد. ۲] در این مورد و سایر مواردی که [طبق

۹۱- در مورد جرایم رایانه ای متضمن سوء استفاده از افراد کمتر از هجده سال در چه صورتی دادگاههای ایران صلاحیت رسیدگی دارند؟

(۱) در صورتی که بزه دیده یا مرتکب ایرانی باشد.

(۲) در صورتی که بزه دیده یا مرتکب ایرانی یا غیر ایرانی باشد اعم از اینکه مرتکب در ایران یافت شود یا یافت نشود.

(۳) در صورتی که بزه دیده یا مرتکب ایرانی با غیر ایرانی باشد یا مرتکب در ایران یافت شود.

(۴) فقط در صورتی که بزه دیده یا مرتکب ایرانی باشد و مرتکب در ایران یافت شود.

گزینه ۳ پاسخ است.

نکته ۱: بند ت ماده ۶۶۴ ق. آ. د. ک. ۹۲ را ببینید. این بند تا به حال چندین بار مورد سوال قرار گرفته است.

ت- جرائم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از هجده سال [تمام شمسی]، اعم از اینکه بزه‌دیده یا مرتکب ایرانی یا غیرایرانی باشد و مرتکب در ایران یافت شود. [این بند، تنها مصداق اصل صلاحیت جهانی در این ماده است.]

ماده ۶۶۵-

نکته: در صدر صفحه ۴ نمودارهای امهات نیز به همین نکته مذکور در کتاب شبکه‌سازی اشاره شده است. ببینید.

امهات آئین دادرسی کیفری (فایل اصلاحی مهر ۱۴۰۴)	
نمودار قواعد عام احراز صلاحیت کیفری	
میتنی بر اصل صلاحیت سرزمینی است (م ۴+۳ ق. ۹۲.ا.م) دارای ۴ استثناء مثبت صلاحیت واقعی (م ۵ ق. ۹۲.ا.م) صلاحیت مبتنی بر تابعیت فعال یا بزه‌کار: (م ۷ و ۶ ق. ۹۲.ا.م) صلاحیت مبتنی بر تابعیت منفعل یا بزه‌دیده (م ۸ ق. ۹۲.ا.م) صلاحیت جهانی (م ۹ ق. ۹۲.ا.م) و بند ت م ۶۶۴ محل طرح این بحث در ج.ع و یا ج.ج.ب است. مستقیماً ارتباطی به آیین دادرسی کیفری ندارد.	استثنای منفی: مصونیت (۱۹۶۱/۶۳/۶۹) بحث قلمرو اجرای ق.ک. در مکان است صلاحیت جهانی

۹۲- «الف» راننده اتومبیل بوده که به علت سرعت زیاد واژگون میشود و تقصیر وی محرز است. «ب» سرنشین این اتومبیل بوده و به همین علت فوت میکند و «الف» به علت ضربه مغزی فاقد هوشیاری میشود به نحوی که امیدی به بهبودی وی نیست به اتهام «الف» چگونه رسیدگی میشود؟

(۱) پس از انتخاب وکیل از ناحیه ولی، قیم یا سرپرست قانونی و یا تعیین وکیل تسخیری مطابق مقررات تعقیب و دادرسی ادامه می یابد.

(۲) بدون حضور و مداخله متهم امکان تعقیب و دادرسی وجود ندارد.

(۳) چون در فرض افاقه نیز نمیتواند از خود رفع اتهام کند بدون نیاز به مداخله وکیل تعقیب و دادرسی ادامه می یابد.

(۴) به ولی یا قیم یا سرپرست قانونی وی ابلاغ میشود که نسبت به معرفی وکیل اقدام کنند و در هر صورت تعقیب و دادرسی ادامه می باید.

۹۲- گزینه ۱ پاسخ است.

نکته ۱: این سوال به همراه سوالات ۸۴، ۹۴ و ۹۵ سوالاتی هستند که مستقیماً از نمودار قرارهای دادسرا یعنی صفحه ۲ نمودارهای امهات طرح شده است که مربوط به قرار توقف تعقیب است. قسمت سبز رنگ را از این نمودار به شرح زیر ببینید.

ابتدای تعقیب	قرار امتناع	توقف تعقیب	تا افاقه متهم مجنون / فاقد هوشیاری: ت ۱۳ م ۱۳	حکم جنون در مراحل مختلف آدک
صاتن	قرار امتناع	توقف تعقیب	تا افاقه متهم مجنون / فاقد هوشیاری: ت ۱۳ م ۱۳	حکم جنون در مراحل مختلف آدک

نکته ۲: قرار توقف تعقیب در تبصره ۲ ماده ۱۳ ق.آ.د.ک. ۹۲ مطرح شده است.

تبصره ۲- هرگاه مرتکب جرم پیش از صدور حکم قطعی مبتلا به جنون [یا فاقد هوشیاری] شود، تا زمان افاقه، تعقیب و دادرسی متوقف می‌شود. [قرار توقف تعقیب، یک قرار شبه‌نهایی، قطعی و یک‌امضایی است.] مگر آنکه در جرایم [مستوجب مجازات‌های] حق‌الناسی شرایط اثبات جرم به نحوی باشد که فرد مجنون [به تعریف م ۱۴۹ ق.م.ا. ۹۲.۱] یا فاقد هوشیاری در فرض افاقه نیز نتواند از خود رفع اتهام کند. در این صورت به ولی یا قیم یا سرپرست قانونی وی ابلاغ می‌شود که ظرف مهلت پنج روز نسبت به معرفی وکیل اقدام نماید. در صورت عدم معرفی، صرف نظر از نوع جرم ارتكابی و میزان مجازات آن وفق مقررات [همانند ت ۲ م ۱۹۰+ و مواد ۳۴۸+۳۸۴+۴۱۵] برای وی وکیل تسخیری تعیین می‌شود و تعقیب و دادرسی [طبق ت ۱۵۰ ق.م.ا. ۹۲.۱] ادامه می‌یابد. (اصلاحی ۱۳۹۴/۳/۲۴)

۹۳- «الف» به اتهام تخریب تجهیزات نظامی با صدور کیفرخواست در دادگاه نظامی دو تحت تعقیب قرار می‌گیرد. در دادگاه به یک فقره جرم تخریب تجهیزات نظامی دیگر و یک فقره اخذ رشوه مرتبط با وظیفه اعتراف می‌کند. دادگاه جهت رسیدگی به این دو جرم اخیر چگونه اقدام می‌کند؟

(۱) در هر دو مورد باید رأساً پس از انجام تحقیقات لازم، رسیدگی و رأی مقتضی صادر کند.

(۲) در مورد جرم تخریب می‌تواند رسیدگی کند یا پرونده را جهت تکمیل تحقیقات به دادسرا ارسال کند. در مورد جرم سرقت مراتب را به دادسرا اعلام می‌کند.

(۳) در هر دو مورد می‌تواند رسیدگی کند یا پرونده را جهت تکمیل تحقیقات به دادسرا ارسال کند.

(۴) در هر دو مورد باید پرونده را جهت تکمیل تحقیقات و صدور کیفرخواست به دادسرا ارسال کند.

۹۳- گزینه ۳ درست‌ترین پاسخ ممکن است.

نکته ۱: سوال برگرفته از ماده ۶۲۹ است. ابتدا این ماده را ببینید و به عبارت «از همان نوع» که زیر آن خط کشیده شده، دقت کنید.

ماده ۶۲۹- هرگاه پس از صدور کیفرخواست معلوم شود که متهم مرتکب جرم دیگری از همان نوع شده است، [اگر از موارد رسیدگی مستقیم بوده و شروع به تعقیب آن «منوط» به شکایت شاکی نباشد (نک:م.۷۰)، دادگاه می تواند [پس از کسب دستور ارجاع رسیدگی] به جرم مزبور نیز رسیدگی کند یا [در سایر موارد همانند مواد ۹۹ و ۳۶۳] پرونده را جهت تکمیل تحقیقات به دادسرا ارسال نماید. [این ماده موید برداشت نگارنده از م.۱ق. تعیین حدود ۷۳ از حیث لزوم هم نوع بودن جرم دیگر مکشوفه و به نوعی ناسخ آن است. م.۱ قانون مذکور مقرر می داشت: «هرگاه در حین تحقیقات و رسیدگی به جرائم خاص نظامی یا انتظامی، جرائم دیگری کشف شود، سازمان قضایی نیروهای مسلح مجاز به رسیدگی می باشد.» البته نظر مخالف هنوز هردو ماده را در جای خود مجری می داند.]

نکته ۲: چنانکه توضیح داده شده، عبارت از همان نوع، اشاره به نوع نظامی جرم دارد نه نوع جرم مذکور در کیفرخواست متهم. در حالی که بنظر می رسد طراح محترم «از همان نوع» را در این ماده، از همان نوع جرم مندرج در کیفرخواست فهمیده و گزینه ۲ را به عنوان پاسخ آورده است اما دقت نکرده که در متن سوال دو جرم بعدی «تخریب و رشوه» است اما در متن گزینه ۲ «تخریب و سرقت» آمده است فلذا هرچند ذهن طراح احتمالاً معطوف گزینه ۲ بوده اما این گزینه نمی تواند پاسخ این سوال باشد زیرا اساساً «سرقت» در متن سوال نیست. حال باید منتظر کلید باشیم.

۹۴- در مورد تخلف اشخاص حقوقی از قرار منع تغییر ارادی در وضعیت شخص حقوقی از قبیل انحلال، ادغام و تبدیل که باعث دگرگونی یا از دست دادن شخصیت حقوقی آن شود، چه مجازات یا مجازات هایی برای مرتکب در قانون پیش بینی شده است؟

(۱) صرفاً یک نوع از مجازات های تعزیری درجه هفت یا هشت

(۲) مجازاتی در قانون پیش بینی نشده است.

(۳) دو نوع از مجازات های تعزیری درجه هفت یا هشت

(۴) یک یا دو نوع از مجازات های تعزیری درجه هفت یا هشت

۹۴- گزینه ۲ پاسخ است.

نکته : سوال از بند ب ماده ۶۹۰ ق.آ.د.ک. ۹۲ و از مبحث قراردادهای تامین اشخاص حقوقی است که در نمودار قراردادهای دادسرا از آن بحث شده است. متن این بند را از کتاب شبکه سازی ببینید.

ب - قرار منع تغییر ارادی در وضعیت شخص حقوقی [از طریق مکاتبه با اداره ثبت شرکت ها] از قبیل انحلال، ادغام و تبدیل که باعث دگرگونی یا از دست دادن شخصیت حقوقی آن شود. تخلف از این ممنوعیت موجب یک یا دو نوع از مجازات های تعزیری درجه هفت یا هشت برای مرتکب است.

۹۵- بر اساس مقررات قانون و آرای وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور، کدام مورد صحیح نیست؟

(۱) مرجع رسیدگی به اعتراض نسبت به قرار منع تعقیب اصداری از دادگاه کیفری یک، دیوان عالی کشور است.

(۲) در مورد محکومیت های تعزیری قابل فرجام، امکان اعمال ماده ۴۴۲ قانون آیین دادرسی کیفری (تقاضای تخفیف مجازات به جهت اسقاط حق فرجام خواهی یا استرداد درخواست فرجام از جانب محکوم علیه) وجود دارد.

(۳) قرار منع تعقیب اصداری دادسرا در مورد جرایم واقع در صلاحیت دادگاه کیفری یک که مورد اعتراض واقع شده و در دادگاه کیفری یک تایید شده است، در دیوان عالی کشور قابل فرجام خواهی نیست.

(۴) آرای صادر شده در مورد صدمات متعدد عمدی وارد شده از سوی یک شخص نسبت به دیگری که جمع دیات متعلقه، نصف دیه کامل یا بیش از آن است، قابل فرجام در دیوان عالی کشور است.

۹۵- گزینه ۳ پاسخ است.

نکته ۱: گزینه ۱ صحیح است زیرا برگرفته از متن رای وحدت رویه نادرست شماره ۷۶۸ مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۱ هیات عمومی دیوان عالی کشور که ذیل تبصره ماده ۸۰ در کتاب شبکه سازی و در صفحه ۵ نمودارهای امهات آیین دادرسی کیفری نیز آمده است. هرچند این رای صرفاً مربوط به قراردادهای صادره ذیل ماده ۳۸۳ ق.آ.د.ک. ۹۲ است و الا قراردادهای صادره در جلسه مقدماتی اداری یا جلسه رسیدگی دادگاه کیفری یک طبق ماده ۴۲۸ قابل فرجام در دیوان عالی کشور هستند.

موسسه آموزش عالی آزاد اندیشه سازان بامجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

درباره دادستان...

دادستان با دو دهه فعالیت مستمر در حوزه حقوق و ارائه دوره‌های حقوقی با کیفیت بالا، به ویژه برای متقاضیان آزمون وکالت، کارآموزان و وکلای دادگستری، توانسته است جایگاه ویژه‌ای را در این عرصه به دست آورد. این موسسه با بهره‌گیری از شیوه‌های مفهومی و مهارتی و استفاده از آخرین تکنولوژی‌های آموزشی در کلاس‌های آنلاین، تاکنون موفق به پذیرش و آموزش بیش از ۹۰ هزار دانشجو شده است. این موفقیت‌ها و دستاوردها باعث شده است که دادستان به عنوان بزرگترین و معتبرترین موسسه حقوقی در ایران شناخته شود. همچنین، این موسسه با تعهد به ارتقاء دانش حقوقی و افزایش مهارت‌های عملی وکلا، نقش مهمی در بهبود کیفیت خدمات حقوقی در کشور ایفا می‌کند. با پشتوانه‌ای از تجربه و تخصص، دادستان به مسیر پیشرفت و توسعه در آینده نیز ادامه خواهد داد.

آشنایی با اساتید صاحب سبک دادستان...

 استاد محمدرضا مروارید مدرس اصول و مبانی فقه	 استاد حمید شاهچراغ مدرس آیین دادرسی کیفری	 استاد علی فلاح مدرس حقوق مدنی
 استاد محمد نکویی مدرس حقوق مدنی	 استاد ندا نامکی مدرس حقوق مدنی	 استاد مجید فاضلی زاده مدرس حقوق جزا
 استاد صادق تبریزی مدرس حقوق جزا	 استاد مسعود باوری مدرس حقوق ثبت	 استاد امیرحسین حسینی مدرس آیین دادرسی مدنی
 استاد محسن ذاکر مشاور انگیزشی	 استاد فاطمه رفوی فرد مدرس روانشناسی و NLP	 استاد احمد حیدری مدرس حقوق تجارت

آشنایی با خدمات دادستان...

مشاوره و دانشجویی

اهم برنامه‌های مشاور و دانشیار: تحلیل کارنامه بصورت فردی، رفع ایرادات مطالعه، 3- ارائه برنامه ریزی فردی، 4- ارائه راهکارهایی مطالعه بصورت فردی، 5- آموزش و راهنمایی قانون خوانی

۰۲۱۹۱۰۹۰۲۰۰

آزمون‌های آزمایشی

آزمون‌های مفهومی مهارتی مجموعه دادستان با تکیه بر اصول نوین آموزشی که مبتنی بر فنون مطالعه صحیح و برنامه ریزی حرفه‌ای است، برگزار می‌گردد.

کتاب و منابع

دادستان بزرگترین مرجع خرید کتب حقوقی و ویژه دادستان (تسلط نامه قانون مجازات اسلامی، شبکه سازی قانون آیین دادرسی کیفری و...) مجموعه کاربردی «محشای من»، دفتر کاربردی برنامه ریزی آزمون «قطار برنا»، منابع انگیزشی و... می‌باشد.

کلاس‌های آموزشی

دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی ویژه آزمون‌های وکالت، قضاوت، سردفتری، ارشد و دکتری

دپارتمان حقوق کاربردی

برگزاری کارگاه‌های کاربردی و حقوقی برای کارآموزان و حقوقدانان کشور.